

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ**

I. Σκοπός

Το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης (ΤΜΧΑ) της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ παρέχει τη δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής στα επιστημονικά πεδία των γνωστικών αντικειμένων του. Η επιτυχής ολοκλήρωση της διδακτορικής διατριβής οδηγεί στην απόκτηση του τίτλου του διδάκτορα του ΤΜΧΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3685/2008 και του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΑΠΘ. Ο παρών κανονισμός εξειδικεύει το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για το ΤΜΧΑ.

II. Αρμόδια Όργανα

Αρμόδια όργανα για όλα τα ζητήματα που αφορούν την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών είναι:

α. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης (ΓΣΕΣ) που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και δύο εκπροσώπους των υποψηφίων διδασκόντων του Τμήματος και η οποία είναι αρμόδια για την προκήρυξη θέσεων για εκπόνηση διδακτορικών διατριβών, για τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών και των εξεταστικών επιτροπών, για τον ορισμό της Συντονιστικής Επιτροπής Διδακτορικών Διατριβών (ΣΕΔΔ), για την επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων, για την αναγόρευση των υποψηφίων σε διδάκτορες και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επιμέρους διατάξεις.

β. Η Συντονιστική Επιτροπή Διδακτορικών Διατριβών η οποία είναι τριμελής και απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ που έχουν αναλάβει την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της διαδικασίας εκπόνησης διδακτορικών διατριβών.

III. Υποβολή υποψηφιοτήτων για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Τα επιστημονικά πεδία στα οποία γίνονται δεκτοί υποψήφιοι διδάκτορες καθορίζονται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος μετά από εισηγήσεις των μελών ΔΕΠ που δικαιούνται να επιβλέψουν διδακτορικές διατριβές.

Το Τμήμα δέχεται αιτήσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής δύο φορές σε κάθε ακαδημαϊκό έτος, κατά την έναρξη κάθε εξαμήνου (από 1 έως 30 Σεπτεμβρίου και από 1

έως 28 Φεβρουαρίου) και αποφασίζει αντίστοιχα για την αποδοχή τους το Νοέμβριο και τον Απρίλιο.

IV. Απαραίτητα Δικαιολογητικά

Οι υποψήφιοι πρέπει να υποβάλλουν στη Γραμματεία του Τμήματος τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Αίτηση στην οποία αναφέρεται το επιστημονικό πεδίο και το μέλος ΔΕΠ που προτείνεται να επιβλέψει την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής.
2. Αναλυτικό Βιογραφικό Σημείωμα.
3. Επικυρωμένο Αντίγραφο Πτυχίου (συνοδευόμενο από αναγνώριση του ΔΙΚΑΤΣΑ/ΔΟΑΤΑΠ εφόσον προέρχεται από Πανεπιστήμιο του εξωτερικού).
4. Επικυρωμένο Αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) (συνοδευόμενο από αναγνώριση του ΔΙΚΑΤΣΑ/ΔΟΑΤΑΠ εφόσον προέρχεται από Πανεπιστήμιο του εξωτερικού). Η κατοχή ΜΔΕ είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με αιτιολογημένη απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος μπορεί να γίνει δεκτός ως υποψήφιος διδάκτορας και μη κάτοχος ΜΔΕ, εφόσον συνεκτιμηθούν άλλα προσόντα, όπως επαρκές ερευνητικό έργο ή/και επαρκές επαγγελματικό έργο υψηλής στάθμης στο γνωστικό πεδίο της προτεινόμενης διατριβής, επιστημονικές δημοσιεύσεις, κλπ. Σε αυτήν την περίπτωση, ο υποψήφιος διδάκτορας υποχρεούται να παρακολουθήσει τα μαθήματα που με εισήγηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής ορίζονται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης ανάλογα με το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος προέλευσης. Ο χρόνος παρακολούθησης των μαθημάτων αυτών συνυπολογίζεται στο χρόνο εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής.
5. Επικυρωμένα πιστοποιητικά αναλυτικής βαθμολογίας τόσο του πρώτου Πτυχίου όσο και του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης.
6. Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας σε τουλάχιστον μία εκ των κύριων διεθνών γλωσσών: Αγγλικά (Proficiency/TOEFL 80 & άνω/IELTS 7 & άνω), Γαλλικά (DELFI II/Sorbonne I) και Γερμανικά (Oberstufe). Το πιστοποιητικό δεν απαιτείται εφόσον το πτυχίο ή/και το μεταπτυχιακό δίπλωμα προέρχεται αντίστοιχα από αγγλόφωνο, γαλλόφωνο ή γερμανόφωνο Πανεπιστήμιο.
7. Αποδεικτικά διδακτικής, ερευνητικής και επαγγελματικής εμπειρίας (εφόσον υπάρχουν).
8. Αντίγραφα επιστημονικών δημοσιεύσεων (εφόσον υπάρχουν).
9. Δύο συστατικές επιστολές
10. Αναλυτική πρόταση (έκτασης τουλάχιστον 3.000 λέξεων) η οποία να περιλαμβάνει:

α. δήλωση του προτεινόμενου θέματος της διδακτορικής διατριβής, καθώς και παρουσίαση των βασικών υποθέσεων εργασίας και των στόχων της διατριβής.

β. επισκόπηση της βασικής σχετικής ξένης και ελληνικής βιβλιογραφίας, από την οποία να προκύπτουν οι κεντρικές πτυχές του θέματος καθώς και οι κύριες επιστημονικές απόψεις και αντιλήψεις που ισχύουν σήμερα για αυτό.

γ. αποσαφήνιση και δικαιολόγηση της προτεινόμενης ερευνητικής μεθοδολογίας και της πρωτοτυπίας της διατριβής.

V. Αξιολόγηση των υποψηφίων

1. Ο τυπικός έλεγχος των παραπάνω δικαιολογητικών και προσόντων πραγματοποιείται από τη Συντονιστική Επιτροπή Διδακτορικών Διατριβών η οποία υποβάλλει τεκμηριωμένη εισήγηση προς την ΓΣΕΣ.
2. Η ΓΣΕΣ του Τμήματος εξετάζει αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.
3. Δυνατότητα επίβλεψης διδακτορικής διατριβής έχουν τα προβλεπόμενα από το νόμο μέλη ΔΕΠ. Ο αριθμός των διατριβών που μπορεί να επιβλέψει ένα μέλος ΔΕΠ δεν μπορεί να ξεπερνά τις πέντε (5).

VI. Διαδικασία έναρξης και επίβλεψης της διδακτορικής διατριβής

1. Η εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν.3685/08 και δεν μπορεί να διαρκέσει λιγότερο από τρία (3) έτη ούτε όμως περισσότερο από έξι (6) έτη. Η διαδικασία αρχίζει τυπικά με τον ορισμό της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος. Για τους/τις υποψήφιους/ες διδάκτορες που γίνονται, κατ'εξαιρέση, δεκτοί/ές χωρίς να είναι κάτοχοι ΜΔΕ, το ελάχιστο χρονικό όριο απόκτησης του Διδακτορικού Διπλώματος ανέρχεται σε τέσσερα (4) τουλάχιστον πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Η συμβουλευτική επιτροπή απαρτίζεται από ένα τουλάχιστον μέλος ΔΕΠ του Τμήματος της βαθμίδας του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή ως επιβλέποντα καθηγητή και δύο επιπλέον μέλη τα οποία μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ του ΤΜΧΑ, άλλου τμήματος του ΑΠΘ ή άλλου πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής καθώς και ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Ως μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη ΔΕΠ τα οποία είναι σε άδεια. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτήν στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του.

2. Κατά περίπτωση μπορεί να δίνεται παράταση για ένα (1) ημερολογιακό έτος, με απόφαση της ΓΣΕΣ, μετά από ειδικά αιτιολογημένη εισήγηση της συμβουλευτικής επιτροπής. Η πάροδος και του χρόνου παράτασης συνεπάγεται την απώλεια της ιδιότητας του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα και την αφαίρεση του θέματος της διδακτορικής διατριβής, με απόφαση της ΓΣΕΣ.
3. Με απόφαση της ΓΣΕΣ μπορούν να ορισθούν μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος που υποχρεούται να παρακολουθήσει ο υποψήφιος.
4. Μετά την αρχική έγκριση, ο υποψήφιος διδάκτορας υποχρεούται πριν από την παρέλευση εξαμήνου να κάνει μια δημόσια παρουσίαση του θέματός του ενώπιον της συμβουλευτικής επιτροπής και σε ανοιχτό ακροατήριο.
5. Η συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον/ην υποψήφιο/α διδάκτορα, μετά από τον ορισμό της, υποβάλλει έκθεση προόδου στη ΓΣΕΣ του Τμήματος στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους.
6. Σε οποιαδήποτε στιγμή πριν από την κατάθεση της διδακτορικής διατριβής υπάρχει η δυνατότητα αναδιτύπωσης του τίτλου της, προκειμένου αυτός να ανταποκρίνεται καλύτερα στην κατεύθυνση που έχει πάρει η ερευνητική εργασία κατά τη διάρκεια της εκπόνησής της με εισήγηση της συμβουλευτικής επιτροπής και απόφαση της ΓΣΕΣ.
7. Με πρόταση της ΓΣΕΣ του Τμήματος και σύμφωνη γνώμη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους/ες διδάκτορες η επικουρία μελών ΔΕΠ, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, με ωριαία αντιμισθία που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του ΑΠΘ η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 6 ώρες εβδομαδιαίως.
8. Η παρακολούθηση της προόδου του υποψηφίου διδάκτορα αποτελεί ευθύνη καταρχάς του επιβλέποντος καθηγητή και των μελών της συμβουλευτικής επιτροπής, οι οποίοι έχουν την ευχέρεια να αποφασίσουν διαδικασίες αξιολόγησης της εργασίας του, πέρα από την ετήσια έκθεση προόδου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, είναι δυνατή η αντικατάσταση μέλους της συμβουλευτικής επιτροπής, με εισήγηση του/της επιβλέποντα/ουσας και ειδικά αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης. Η αλλαγή του/της επιβλέποντα/ουσας κατά προτεραιότητα από μέλος της τριμελούς επιτροπής είναι δυνατή μόνον εφόσον υπάρχει αντικειμενική αδυναμία άσκησης της επίβλεψης μετά από ειδικά αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης. Ο τρόπος άσκησης της επίβλεψης δεν μπορεί να συνιστά λόγο αντικατάστασης.
9. Η γλώσσα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής είναι η ελληνική. Ωστόσο, μπορεί να επιλεγεί εναλλακτικά μια εκ των τριών διεθνών γλωσσών (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά), εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που συνδέονται με το αντικείμενο και τη διαδικασία εκπόνησης της διατριβής (πχ. διεξαγωγή εμπειρικής έρευνας εκτός Ελλάδας) με εισήγηση του/της επιβλέποντα/ουσας και ειδικά αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης η οποία εγκρίνεται από τη Σύγκλητο.

10. Η διδακτορική διατριβή πρέπει να έχει έκταση επαρκή σύμφωνα με τις απαιτήσεις του αντικειμένου και τις οδηγίες της συμβουλευτικής επιτροπής και μπορεί επίσης να συνοδεύεται από παραρτήματα με συνοδευτικό υλικό, εφόσον κρίνεται απαραίτητο για την ολοκλήρωση της.

VII. Υποβολή και υποστήριξη διατριβής

1. Η συμβουλευτική επιτροπή διαπιστώνει την ολοκλήρωση της διατριβής και εισηγείται με έγγραφο προς τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης τον ορισμό επταμελούς εξεταστικής επιτροπής από μέλη ΔΕΠ τα οποία έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπόνησε τη διατριβή του. Τέσσερα τουλάχιστον μέλη της εξεταστικής επιτροπής πρέπει να είναι μέλη ΔΕΠ και εξ αυτών τουλάχιστον δυο πρέπει να ανήκουν στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης του ΑΠΘ. Τα υπόλοιπα μέλη μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ του ΤΜΧΑ, άλλου τμήματος του ΑΠΘ ή άλλου πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής καθώς και ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.
2. Μαζί με τη βεβαίωση ολοκλήρωσής της και την πρόταση συγκρότησης της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η συμβουλευτική επιτροπή υποβάλλει εισηγητική έκθεση, στην οποία αποσαφηνίζεται ο τρόπος με τον οποίο η συμβουλευτική επιτροπή αξιολόγησε τη διατριβή, επισημαίνοντας τα στοιχεία της πρωτοτυπίας της και, γενικά, τεκμηριώνοντας συνοπτικά το σκεπτικό της έγκρισής της. Το έγγραφο συνοδεύεται από την ολοκληρωμένη διατριβή σε επτά αντίτυπα.
3. Πρόεδρος της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής ορίζεται ο/η επιβλέπων/ουσα και σε περίπτωση απουσίας του/της ένα από τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής. Κατά τη διαδικασία εξέτασης διδακτορικής διατριβής είναι δυνατόν να συμμετέχουν μέλη της εξεταστικής επιτροπής τα οποία βρίσκονται σε εκπαιδευτική ή άλλη άδεια. Ο/Η υποψήφιος/α αναπτύσσει, επί ημίωρο περίπου, τη διατριβή του/της, δημόσια, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής και απαντά στις ερωτήσεις και στις παρατηρήσεις των μελών της. Με σύμφωνη γνώμη της επιτροπής είναι δυνατό να υποβληθούν διευκρινιστικές ερωτήσεις και από το ακροατήριο. Η όλη διαδικασία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δύο (2) ώρες. Στη συνέχεια, αποχωρεί ο/η υποψήφιος/α, συσκέπτεται η εξεταστική επιτροπή και διατυπώνει την τελική της κρίση. Η εξεταστική επιτροπή κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και την ουσιαστική συμβολή της στην πρόοδο της επιστήμης καθώς και την απόδοση του/της υποψηφίου/ας κατά την υποστήριξη της διατριβής. Δεν προβλέπεται υπόδειξη διορθώσεων και επανυποβολή της διατριβής στην εξεταστική επιτροπή.
4. Η εγκριθείσα διδακτορική διατριβή βαθμολογείται με την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα με διάκριση (σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με ομόφωνη απόφαση της εξεταστικής επιτροπής), Άριστα, Λίαν Καλώς, Καλώς, με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η ψηφοφορία

επαναλαμβάνεται. Σε κάθε περίπτωση, αν υπάρξει ισοψηφία, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου της εξεταστικής επιτροπής.

5. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. Η έγκριση ή απόρριψη της διδακτορικής διατριβής βεβαιώνεται με πρακτικό στο οποίο περιλαμβάνονται η εισήγηση του/της επιβλέποντος/ουσας και η αιτιολόγηση της ψήφου των μελών της επιτροπής. Υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής και διαβιβάζεται στη ΓΣΕΣ η οποία αναγορεύει τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα με την ανάγνωση του πρακτικού της εξεταστικής επιτροπής. Πριν από την καθομολόγηση ο/η υποψήφιος/α καταθέτει υποχρεωτικά τα αντίγραφα της τελικής μορφής της διατριβής ως εξής: τρία αντίτυπα στη Γραμματεία του Τμήματος, δύο αντίτυπα στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος και ένα αντίτυπο στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας καταθέτει και τα απαιτούμενα από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης στοιχεία.
6. Στους υποψήφιους διδάκτορες μπορεί να δοθεί πιστοποιητικό για την επιτυχή αποπεράτωση της όλης διαδικασίας. Το διδακτορικό δίπλωμα (μεμβράνη) υπογράφεται από τον/την Πρύτανη/ι, τον/την Πρόεδρο και τον/την Γραμματέα του Τμήματος και σφραγίζεται με τη σφραγίδα του ΑΠΘ.
7. Η καθομολόγηση γίνεται σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία σε ειδική τελετή με παρουσία εκπροσώπων των Πρυτανικών και Κοσμητορικών Αρχών. Για όσους/όσες δεν επιθυμούν να δώσουν όρκο θρησκευτικού τύπου, επιτρέπεται απλή επίκληση της τιμής και της συνείδησής τους.

VIII. Λογοκλοπή/ Παράλειψη αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία.

Καταθέτοντας τη διδακτορική διατριβή ο/η υποψήφιος/α καταθέτει υπεύθυνη δήλωση ότι δεν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων χωρίς τη δέουσα ακαδημαϊκή αναφορά. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης -δημοσιευμένης ή μη- χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η λογοκλοπή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του/της υποψηφίου/ας, χωρίς τη σχετική αναφορά μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της ΓΣΕΣ για αφαίρεση του ακαδημαϊκού τίτλου οποτεδήποτε διαπιστωθεί η παράβαση.